

De aanpak van Castor, alias tekenaar Chris Vandendriessche

[Joris Wauters¹] Volksverhalen zijn hip. Erfgoedcellen en toeristische diensten maken er dankbaar gebruik van om een nieuw perspectief op hun regio te bieden. Castor wil langs deze weg nog een alternatief aanbieden voor de omgang met volksverhalen. Een eigenzinnige ontsluiting van immaterieel erfgoed: enkele voorbeelden.

Reeds lang worden in Vlaanderen studies gewijd aan volksverhalen. Deze vorm van immaterieel cultureel erfgoed – mondeling overgeleverde en streekgebonden verhalen – leent zich erg goed tot ontsluiting naar een groot publiek toe.

Volksverhalen spreken immers tot de verbeelding en geven de lokale geschiedenis extra kleur. Elfjes, trollen, kabouters

en eenhoorns nemen kinderen en volwassenen mee naar de wondere wereld van 'het verleden', een reisje waartoe velen zich graag laten verleiden.

Sagen en legenden leggen bovendien de gevoeligheden in de leefwereld van vroeger bloot. Ze geven op verschillende lagen informatie over de organisatie van een samenleving, haar waarden, normen en taboes.

BEWAREN EN ONTSLUITEN

Volksverhalen mogen dan wel hip zijn, de cultuur van het vertellen ervan is aan het verdwijnen. De verhalen worden niet doorverteld en dreigen op korte termijn te verdwijnen. En toch is er veel vraag naar die verhalen. Het vertellen ervan is zelfs een kunst op zich geworden. Naast de bekende Vlaamse Volksverhalenbank onder leiding van prof. em. Stefaan Top, de fietsroute in Limburg en de Volksverhalenroute in Langemark-Poelkapelle (officieel geopend op 15 augustus 2007) bestaan er ook heel wat andere initiatieven rond de bewaring en ontsluiting van volksverhalen. Wij maakten kennis met Chris Vandendriessche, alias Castor.

Chris is tekenaar en illustrator, en brengt volksverhalen letterlijk in beeld; hij tekent ze. Dat is een andere aanpak, naast die van de toeristische sector of de academische wereld. Hierdoor kan de drempel voor een bepaald publiek potentieel geïnteresseerden verlagen, en wordt er nóg een alternatieve omgang met volksverhalen aangeboden. Zelf noemt Castor een strip- of beeldverhaal "het medium van de jongeren". Het is bovendien erg zeldzaam dat

een tekenaar zich beperkt tot de overlevering zélf als onderwerp van zijn beeldverhaal. Vaker zullen bepaalde thema's of personages uit mythen en sagen binnen een fictief verhaal ingeschreven worden, ontsproten aan de creativiteit van een tekenaar of scenarist. Vroeger waren er bijvoorbeeld de strips van Willy Vandersteen. Denk maar aan *De bokkerijders*, *De ringelingschat* of *Het laatste dwaallicht* van Suske & Wiske. Of ook aan *De weerwolf*, *De rattenkoning* of *De walkure* uit de reeks van De Rode Ridder. Dat maakt dat sommige fenomenen wel bekend zijn bij een breed publiek, en misschien soms ook herkend worden als zijnde een onderdeel van 'volkse overleveringen', maar zeer zelden worden

EEN TEKENAAR VERTELT ...

Joris: Wat drijft u in het tekenen van historische verhalen en volksverhalen?

Castor: Ik wil de cultuur naar buiten brengen. Vandaag de dag leven we met zo een overaanbod aan fictie en 'fantasy', dat de klassiekers niet meer naar waarde geschat worden.

Volksverhalen zijn uiting van een volkse cultuur, en moeten in stand gehouden worden. Door het tekenen van lokale mythen en sagen hoop ik de drempel te verlagen, de strip is immers het medium van de jongeren. De educatieve waarde speelt een rol, maar ik wil zo'n verhalen vooral toegankelijker maken op een vernieuwende manier.

Joris: U tekent nog op de klassieke, ambachtelijke manier. Welke technieken gebruikt u daarvoor?

Castor: Dat is heel simpel hoor. Ik teken nog alles met de hand. Met potlood en gom, en Oost-Indische inkt. Ik kleur alles in met de hand, met viltstiften. Meer heb ik niet nodig. En dat wil ik ook blijven doen, met een computer tekenen dat is niets voor mij. En zo blijft mijn werk ook uniek.

Joris: Blijft het ook rendabel om zo te werken?

Castor: Er zijn heel weinig tekenaars die van hun beroep kunnen leven. Bij mij was het een keuze: plezier en voldoening van mijn werk, dat ging boven de centen. Soms was het overleven hoor ...

Ik werk ongeveer een maand aan een compleet verhaal van twee pagina's lang. Maar er zijn weinig mensen die een maandloon betalen voor mijn werk.

Joris: Doet u aan historisch onderzoek voor u begint te tekenen?

Castor: Ja. Ik probeer alles zo echt mogelijk weer te geven. Ik hou er niet van wanneer mensen moderne snufjes in een oud verhaal proppen. Soms ga ik op locatie met mijn fototoestel, bezoek ik een museum of bibliotheek. Wanneer ik dan dingen zie die mij interesseren, maak ik er een schetsje van. Ik heb thuis veel van zo'n dikke schetsboeken staan. Ik heb ook al met de Erfgoedcel van Leuven samengewerkt rond Leuvense sagen en legenden, en voor mijn werk rond de basiliek van Koekelberg kreeg ik van die mensen zelfs een dikke map met foto's en andere informatie. Ik kon onmiddellijk aan de slag.

Joris: Welke ambities koestert u nog? Welke verhalen wilt u nog tekenen?

Castor: Oei, daarvoor zou ik drie mensenlevens nodig hebben! Er zijn nog zoveel interessante volksverhalen en mythologieën te vertellen. Germaanse, Griekse, Oosterse verhalen. We zullen wel zien waar we geraken. Ik ben in alle geval al tevreden als ik enkele volksverhalen kan helpen bewaren en in stand houden.

Bij wijze van voorproefje tonen we u enkele beelden uit het werk van Castor.

teruggebracht tot het oorspronkelijke volksverhaal zelf. En daar ligt de kracht van Castors werk. Door een grondige voorstudie probeert hij zo dicht mogelijk bij de gekende overleveringen te blijven. Waar vaak elementen worden overgenomen in een fictief of fantastisch verhaal, behoudt Castor de eigenheid van het volksverhaal, en laat het op zichzelf bestaan.

Castors tekeningen over het leven van de mysticus Jan van Ruusbroeck hangen op een paneel in de Brusselse Sint-Michielskathedraal, en hij tekende onder meer ook de geschiedenis van de basiliek van Koekelberg, evenals het leven van de humanist Justus Lipsius. Van 2001 tot 2003 tekende Castor in stripvorm lokale sagen en legenden uit de Brusselse rand. Op twee pagina's werd een lokaal volksverhaal verteld. Zo tekende Castor de legende van Sint-Alena van Dilbeek, Sint-Guido uit Anderlecht en tal van andere overgeleverde vita. Maar ook meer wereldse 'faits divers' als de aanslag op Hertog Jan van Brabant, of de figuur Blauwbaard van Rode kwamen aan bod.

1 Joris Wauters (1986) is Bachelor in de Geschiedenis, en begint dit academiejaar met de opleiding tot Master. Deze vakantie werkte hij als jobstudent bij het VCV.